

7. Glede na skromne plače in v mnogih slučajih prav revno stanje učiteljev sklene naj konferencija, na merodajnem mestu prositi, da se vsem učiteljem prizna prosto stanovanje ali primerna odškodnina.

8. Deželni šolski svet naj objavlja vse šolske zakone in naredbe dvojezično v priročni izdaji, in sicer vse še zdaj veljavne v posebni knjigi, kar bode pa izdano novih zakonov, ukazov in razpisov, naj se od časa do časa v zvezkih jednake oblike priobčujejo. To izdajo kupovati bili bi primorani krajni šolski sveti za se in za šolska voditeljstva. Šolskim organom je treba zbirko zakonov pri rokah imeti. Zadnji po „Landes-Lehrer-Verein“ l. 1876. na svetlo dani zakonik je zastarel in pošel. Deželnega zakonika nimajo ne učitelji ne krajni šolski sveti. Mnogo šolskih odredov ni lahko najti. Na Štajerskem se dobivajo šolski zakoniki v posebni izdaji, ki šteje že 22 zvezkov. Zalogo imata Leitner in Lubensky. Na Kranjskem naj zalaga to delo deželni šolski svet.

9. Vsem učiteljem in učiteljicam naj se v pokojnino všttevajo vsa službena leta od dne, ko nastopijo dejansko službo z zrelostnim spričevalom.

10. Stalni odbor deželne učiteljske konferencije se poveri, predložiti prošnjo visokemu deželnemu zboru: a) za povišanje odstotne mere za 3 zadnje plačilne razrede, b) za uredbo plač po službenih letih.

Zadnja ureditev plač iz najnovejšega časa je med učiteljstvom veliko nevoljo vzbudila, kajti marsikdo je ostal tam, kjer je bil pred 10—15 leti. Za niže tri vrste so odstotki vsakako prenizko odmerjeni. Deželni šolski svet je z deželnim odborom določeval količino plač, a ves Litijski okraj nima jednega učitelja z najvišjo plačo, dasi bilo vendar v pošteb jemati n. pr. Šmartno, ki ima 400 šolo obiskujočih otrok. V njega bližini so rudniki in uradnice, draginja je velika, neprimerna učiteljskim dohodkom. Isto tako žalostna osoda tare učitelje v Kranji, v Kamniku, v Vipavi, pri D. M. v Polji in mnogih krajih. Pri tem predlogu, katerega je gospod Ravnikar še nadalje utemeljeval, vnela se je precejšna debata, a je bil vendar vzprejet.

11. Postavno število otrok, katero bi moral jeden učitelj poučevati na enkrat, naj se vzdržuje po vseh šolah. Prenapolnjene šole zavirajo učne uspehe, disciplino, zdravje in obkladajo učitelja z neopravičeno množino dela. Naj slavni c. k. deželni šolski svet gleda na točno ravnanje po dotičnem paragrafu.

Razne reči.

— Cesar se je pripeljal dne 26. t. m. ob 7. uri na državni kolodvor v Pragi in podal roko pravosodnemu ministru Schönbornu, cesarskemu namestniku Thunu, deželnemu maršalu Lobkovicu in deželnemu poveljniku Grüne-ju. Grofa Thuna je cesar odlikoval z milostnim nagovorom. Župan dr. Šolc je ogovoril cesarja z lepimi

besedami najprej češki, potem nemški. Cesar je odgovoril naprej nemški, potem češki z zagotovilo, da mu je vedno na srcu blaginja bogate dežele češke in njenih prebivalcev in da z zanimanjem zasleduje napredek Prage ter upa, da bode razstava koristila glavnemu mestu in deželi. Po cesarjevih besedah so se razlegali navdušeni slava- in hoch-klici. Cesar se je peljal po ulicah, kakor v slovesnem sprevodu, nebrojna množica je bila nepopisno navdušena. Praški strelci na konjih so spremljali cesarski voz, ki se je le počasi pomikal. Na Hradčinu je stražil Praški meščanski kor. Vsi listi so pozdravljali cesarjev prihod s posebnimi članki. Stranke obžalujejo, da ga ne spremlja grof Taaffe. Pred dvorno palačo ga je vzprejel nadvojvoda Franc Ferdinand. Ob deveti uri se je začel vzprejem ter je trajal do 11 ³/₄. Vzprejeta je bila duhovščina, plemstvo ter načelnštva vojaških in civilnih oblastev. Ob nepopisnem veselju ljudstva se je pripeljal cesar ob 2. uri popoldne v razstavo, kjer so ga pričakovali razstavni odbor, vsi dostojanstveniki, poslanci, plemstvo, duhovščina in razstavniki. Prvi je nagovoril razstavni predsednik grof Kinsky cesarja v češkem in nemškem jeziku ter naglašal zvestobo in udanost vseh, ki so delovali pri tem velikem podjetju, ter se zahvali cesarju za obisk, ki je krona razstavi. Cesar je odgovoril najprvo nemški ter rekel: „Z odkritosrčnim zadovoljstvom vzprejemljam izjavo o lojalnosti in trdni zvestobi in veselji vsled Mojega prihoda in se Vam zato srčno zahvaljujem. Rad sem prišel v Prago, da se sam prepričam o lepem napredku v vseh strokah človeške pridnosti v Moji ljubljeni kronovini češki“. Češki nadaljujoč je rekel: „Uspeh te pod Mojim posebnim varstvom stoječe razstave navdušuj vse prebivalstvo, da vse moči posveti nadaljnemu, vedno večjemu procvetu krasne dežele, katera je bogato blagoslovljena in more le s skupnim delovanjem obeh narodov popolnoma prospevati.“ Cesar je zapisal svoje ime v spominsko knjigo. Med prvimi, katere je počastil z nagovorom, bil je dr. Rieger. Po obisku razstave je rekel cesar grofu Zedvitzu, da je iznenaden ter da si bode prihodnjič pod njegovim vodstvom še dalje ogledal razstavo. Dne 27. septembra t. l. je vzprejel cesar deželni odbor, župana Praškega in Liberškega in vseh 226 načelnikov okrajnih zastopov. Na ogovor maršala kneza Lobkovica je odgovoril cesar, da vzprejemlje z zadovoljstvom zagotovilo udanosti in nadaljnega zvestega izvrševanja dolžnosti avtonomnih organov, ter obljubil, da bode tudi za naprej skrbel za duševni in gmotni razvoj dežele. Pri tej priliki je izrazil cesar upanje, da bodo vsi rodoljubni možje podpirali trud za blaginjo kraljevine češke in notranji mir, ki je potreben tudi državi. Opoludne se je cesar peljal po mestu. Obiskal je žensko učiteljsko, Rudolfinum, mestno hišo, novi mestni del Bubno, novo mestno šolo ob belvederu. Potem je bil dvorni obed, na katerega so bili povabljeni člani češkega plemstva, deželni odborniki in deželna poslanca dr. Rieger in dr. Schmeykal. Razstavo je ta dan obiskalo ogromno

veliko ljudi. Število vseh plačujočih obiskovalcev razstave presega uže 2 milijona. Zvečer je bila soareja pri vrhovnem deželnem maršalu, h kateri je bilo povabljenih nad 300 oseb, med njimi tudi dr. Rieger. Prišel je tudi cesar in ostal eno uro. Dne 28. septembra je imel kardinal v stolni cerkvi slovesno službo božjo, pri kateri je bil tudi cesar. Dne 29. septembra je bil med drugimi tudi dr. Rieger v avdijenciji pri cesarji.

— Gospod Josip Gorup, deželni poslanec za mestno-trško skupino Postojina - Vrhnika - Lož, je odložil svoj mandat.

— Društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani je priredilo v nedeljo dne 28. septembra t. l. svojemu društvenemu predsedniku gospodu prof. Gnjezdi povodom 25letnega njegovega predsedovanja lepo veselico.

— Mestna hranilnica Ljubljanska se je preselila v nekdanjo Galetovo hišo, ki je zdaj last Ljubljanskega mesta.

— Č. g. Mihael Opeka z Vrhlike, dozdej bogoslovec Ljubljanske škofije, je vzprejet kot konviktor v „Collegium Germanicum“ v Rimu ter bo ondi nadaljeval svoje bogoslovne in modroslovne studije.

— Zidanje nove cerkve sv. Jožefa pri karmeliškem samostanu na Selu pod Ljubljano vrlo napreduje ter je upati, da se bode začela v njej božja služba pred začetkom zime.

— Mestni šolski svet Ljubljanski je sklenil, da bode imela mladina vseh mestnih ljudskih šol zaradi cesarjevega godu, ki bode v nedeljo dne 4. t. m., v soboto dne 3. t. m. prosto ter se udeležila ta dan cerkvene službe božje, ki se bode obhajala v ta namen.

— C. kr. deželni predsednik je imenoval gospoda Valentina Marušiča za konceptnega praktikanta na Kranjskem.

— V pisarni c. in kr. oskrbovalnega magacina v Ljubljani bode dne 9. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne javna obravnava zaradi zagotavljanja poprav lesenih in železnih posteljnjakov, čiščenja in poprave posteljnega perila za potrebe c. in kr. oskrbovalnega magacina ter zaradi zagotavljanja čiščenja volnenih odej z valjalnicami za potrebe c. in kr. garnizijske bolnice št. 8 za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1892. l., oziroma do 31. decembra 1894. l. Pri obravnavi se bodo vzprejemale pismene ponudbe, ki imajo za 50 kr. kolek in so zapečatene, pa tudi na ustne se bode oziralo. Na zakasnele in telegrafskim potom došle ponudbe se ne bode oziralo. Natančnejši pogoji se lahko pogledajo vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne v pisarni c. in kr. oskrbovalnega magacina v Ljubljani. Razglas leži pa tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na ogled.

— Gospod prof. dr. Lesar je spisal knjigo z naslovom: „Compendium hermeneuticum“, ki bode pripraven pripomoček za bogoslovno učenje.

— V uršulinski cerkvi v Ljubljani se postavljajo nove velike orglje, katere je izdelal gosp. Franc Goršič.

— Vladna naredba za živinsko kugo po zimi. Ker se je kuga v gobci in na parkljih, ki je bila uže do malega ponehala, spet zanesla na Kranjsko, zato je izdaje c. kr. deželna vlada kranjska nastopne naredbe: 1. Določila tuuradnih razglasil o prevozu prežvekovalcev po železnicah in z južnega kolodvora v Ljubljani in kolodvora Cesarjevič-Rudolfove železnice v Ljubljani kot nalagalnih in izlagalnih postaj za živino se raztezuje odslej v svoji polni vsebini tudi na prevoze kupčijskih prasičev brez ozira na to, od kod prihajajo; takšni prasiči se smejo odslej nalagati in izlagati samo tedaj, kadar jih je poprej kakšen zvedenec ogledal in ni gledel živinskih potnih listov, ki jih imajo s seboj, in zlasti glede zdravstvenega stanja teh živali nobenega zadržka. Na drugih železničnih postajah v naši deželi se smejo prasiči nalagati in izlagati samo tedaj, kadar okrajno glavarstvo to dovoli in je na troške dotične stranke prasiče ogledal živinozdravnik ali živinozdravni kovač; te pošiljatve morajo imeti pravilne živinske potne liste. 2. Že izdana prepoved, s katero ni dovoljeno s prasiči tržiti po Kranjskem od kraja do kraja, razglašja se iznova v najstrožo izpolnitev. Ni pa prepovedano kupčijskih prasičev iz nepreklicanih krajev prevažati po deželskih cestah, kadar imajo pravilne živinske potne liste s seboj. Prestopki teh naredeb se kaznujejo po kazenskih določitih občnega zakona o živinski kugi.

— Volitev v gospodarski odsek trga Postojine, ki se je vršila dne 25. septembra in pri kateri je sicer zmagala narodna stranka s 55 glasovi večine, pokazala je, da ni res, da bi bili nemškutarji na Kranjskem uže mrtva stvar. Ako smo dobro razumeli, spravi je Deo s svojimi pristaši pri tej volitvi nič manj nego 91 glasov na svojo stran. Na Kranjskem se utegne sčasoma še marsikaj pripetiti, o čemer se danes niti ne sanja našima prepirajočima se domačima strankama. Do zdaj se je na dolgo in široko razpravljalo vprašanje: Kdo seje prepir? Bog ve, ali ne pride na vrsto še vprašanje: Kdo je bil temu kriv?! —

— Tatvina. 28. septembra po noči so vlomili tatje v poštni urad v Senožečah ter odnesli 177 gld. gotovine in za 58 gld. pismenih znamk ter vrečo s 140 srebrnjaki.

— Slovensko politično društvo „Sloga“ v Gorici je imelo dne 24. septembra t. l. svoj redni letni občni zbor. Iz poročila denarničarjevega je posneti, da je imelo društvo 120 gld. 10 kr. dohodkov in 116 gld. 39 kr. stroškov. Društveni šolski zavodi so imeli 2715 gld. dohodkov, stroškov pa 2256 gld. V društveni odbor so bili izbrani gospodje: dr. Ant. Gregorčič, predsednik; Anton Klančič, župan v Podgori, podpredsednik; And. Gaberšček, urednik „Nova Soča“ tajnik; Val. Kancler v Gorici denarničar; odborniki: dr. Al. Rojic, Obizzi A., Fon, Josip Poljšak, župnik, Josip Mašera, vikarij in Fr. Budal iz Štandreža. Namestniki: Fr. Bavčar, miz.

mojster v Selu, Josip Hoenig, trgovec v Kanalu, N. Kocjančič, Al. Štrekelj v Komnu in Fil. Trpin v Sv. Križi na Vipavskem.

— Odkritje spomeniške plošče pokojnemu ustanovitelju Šentviške čitalnici preč. gosp. Blažu Potočniku se bode vršilo s praznovanjem 25letnice čitalnične ustanovitve vred v nedeljo dne 4. oktobra meseca t. l. — Dopoludanski vzpored veselici. 1. Ob 9 uri: Vzprejem čč. gostov pri „Narodni čitalnici“. 2. Ob $\frac{1}{2}$ 10. uri: Slovensna božja služba. 3. Ob 11. uri po sv. maši: Odkritje spominske plošče pokojnemu večletnemu šentvidskemu župniku in ustanovitelju „Narodne Čitalnice“ Blažu Potočniku na pročelji farne cerkve po naslednjem redu: a) Pevci pojo „Zvonikarjeve“ prvo kitico. b) Slavnostni govor, govori č. gosp. Ivan Babnik, župnik v Toplicah, c) Pevci pojo „Zvonikarjeve“ drugo kitico. 4. Ob 12. uri: Skupen obed pri „Kraljiči“, ki stane za osobo 1 gld. 50 kr. Kdor se hoče skupnega obeda udeležiti, naj se oglasi pri čitalničnem tajniku najkasneje do 9. ure. Med obedom svira vojaška godba. Popoludanski vzpored: 1. Po popoludanski božji službi: Koncert vojaške godbe na vrtu pri „Kraljiči“. 2. Med tem se prodajajo na korist čitalnične knjižice listki za šaljivo loterijo, ki se prične ob 5 uri. 3. Ob $\frac{1}{2}$ 7. uri zvečer v „Narodni Čitalnici“: Beseda. Vzpored: a) Zvezna, poje moški zbor (A. Nedved). b) Slavnostni govor, govori čitalnični predsednik gosp. S. Jovan. c) Mornar, samospev, poje g. J. Žirovnik (Fr. S. Vilhar). d) Na planine, poje mešani zbor * * * e) Kje so moje rožice, poje mešani čveterospev. Narodna. f) Moj dom, poje moški zbor (Em. Vašak). g) Oče so rekli, da le! Gluma v enem dejanji, preložil Franjo Končan. Po „Besedi“ je godba na vrtu pri „Kraljiči“ in prosta zabava. Opomnja: Pri čitalničnem odboru se dobe Blaž Potočnikove „Kratkočasnice“ z njegovo podobo po 10 kr. izvod. Vstopnice k „besedi“ se bodo prodajale popoludne pri „Kraljiči“ in zvečer od šeste ure naprej pri blagajni. Veljajo pa: I. sedež 50 kr., II. sedež 40 kr., III. sedež 30 kr. in proste vstopnice 20 kr.

— Državnozborna dopolnilna volitev za kmečke občine političnih okrajev Poreč-Koper in Pulj je razpisana na 30. oktobra t. l. Volitve volilnih mož vršile se bodo torej uže okolo srede tega meseca. Volitvena borba bode huda. Takih volitvenih borb pri nas gotovo ne poznamo. Upanja je pa vendar mnogo, da zmaga slovensko-hrvaška stranka ter da bode izvoljen dr. Matko Laginja, odvetnik v Pulji.

— „Istarska posojilnica v Pulju, registrovana za druga na ograničeno jamčenje,“ se je ustanovila te dni. Načelnik jej je dr. M. Laginja, odvetnik in deželni poslanec v Pulji. Nedvombeno je, da je gmotno blagostanje vsakega ljudstva prva podloga vsakemu napredku. Zato pa tudi pozdravljamo ta zavod prav iskreno ter mu želimo najboljšega uspeha.

— V Reki mislijo osnovati borzo.

„Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri“ je razdelila v minolem letu visokošolcem, dijakom srednjih šol in učiteljskim pripravnikom 830 gld. Društveni kapital se je pomnožil za 346 gld. 60 kr. in znaša sedaj 8.918 gld. 56 kr.

— Zagrebška razstava. V prvih 40 dneh je obiskalo razstavo 327.168 oseb, ki so plačale 45.097 gld. 40 kr. vstopnine. Razstava bode odprta do 15. t. m.

— Trgovinski minister v Gorici. Dne 28. septem. je prišel trgovinski minister Bacquehem v Gorico. Na postaji so ga pričakovali gg. deželni glavar grof Coronini, voditelj okrajnega glavarstva Goriškega in mestni župan. Ogledal si je v Gorici razstavo, o kateri se je izrazil prav povoljno. Predstavili so se mu v poslopji okrajnega glavarstva deželni odborniki, člani trgovske in obrtniške zbornice in mestni svetovalci. Popoludne je bil na obedu pri deželnem glavarji grofu Coroniniji.

— General Boulanger se je dne 30. septembra z revolverjem ustrelil na grobu gospe Bonnemain. Tako se poroča iz Bruselja.

— Baron Hirsch ruskim židom. Znani baron Hirsch se je obrnil z pismom do ruskih židov, s katerim jih opominja, da ne smejo kar strmoglaviti iz Rusije, ker bi si bili na tak način sami krivi svojega pogina. On jim pravi, da mu je dobro znano, da se bode osnoval v Rusiji dobro organizovan odbor za izseljevanje židov pod vrhovnim nadzorstvom ruske vlade. Ta odbor bode organizoval izseljevanje ter ne sme nikdo izseliti se brez vednosti lokalnih odborov, kajti ako bi storil kaj takega, pripisovati si bo imel sam sebi zle posledice. Baron Hirsch omenja v svojem pismu, da ne more brez milostne podpore ruske vlade ničesar storiti za žide.

— Sladkor deluje na človeka, kakor opojna pijača. V Ameriki so iztaknili nov način pijanstva, in to so zapazili pri delavcih, ki so nosili sladkor iz ladij na kopno. Ti delavci prišli so popolnoma trezni k delu ter šli v notranje prostore ladij, da bi iznašali sladkor. Kar so postali čez nekaj časa potem veseli in za tem pijani, ali streznili so se pa koj po tem, ko so prišli na sveži zrak. Iz prva se je mislilo, da so se opili z žganjem, ali konstatovalo se je kasneje, da so na delavce tak učinek napravili plinovi, ki so vzpuhteli iz sladkorja. Temu zlu bode sicer prav lahko v okom priti. Bodo pa delavci, ki so se tako po ceni opili, s tem zadovoljni?

— Slovansko pevsko društvo na Dunaji p. n. pevcem in pekinjam slovanskim na Dunaji! Petje je vedno bilo krepak faktor v životu narodno vobče, posebe pa se slovanskih. Pesnijo Slovan vzdihuje in vriska, pesnijo se veseli in krepi, v pesni javlja iskrene svoje želje in izrazuje čuvstva svoja, narodna pesen slovenska je čisti in neizkaleni sok v životnem njegovém deblu. To jasno spoznanje prisililo je pred več ko 30 leti ne pozabljive utemeljitelje našega društva, da so razvili na Dunaji zastavo, pod katero naj bi se zbirale razkropljene pevske sile slovanske; pestovanjem pesni slovanske go-

jila bi se naj ob enem tudi prepotrebna iskrena slovanska vzajemnost, da bi s tem dosegel se visoki cilj, da bi vsak sveto služil višim interesom, krasni domovini slovanski in vesoljnemu Slovanstvu. To zastavo je naše društvo več ko 30 let čvrsto in visoko držalo kviško, tej hoče i nadalje verno ostati vstrajno, tudi pri nepovoljnih slučajih; krasna ta zastava bodi tudi v bodočem letu središče, krog katerega se bodo radostno zbirali vsi somišljeniki, katerim je mati narava v prsi usadila navdušeno slovansko srce, a s tim navdušenim srcem podarila jim tudi krasni dar petja. Vsi Vi pevci slovanski, vse Vi pevkinje slovanske, hitite pod to zastavo, radostno Vas bomo pozdravljali. Pevske vaje moškega zbora so vsak petek od $\frac{1}{2}$ 8. ure do $\frac{1}{2}$ 10. zvečer, I. Salvatorgasse 12, za dame pa vsak ponedelek od 5. ure popoldne do $\frac{1}{2}$ 7. ure zvečer v dvorani, „Slovanska Besede“, I. Wallnerstr. 2. Pevsko leto prične se s 1. oktobrom 1891. Členi pevci in podpirajoči sprejemljejo

se vsaki dan pri g. predsedniku Z. Bouchalu, I. Tiefer Graben 11. Na veselo svidenje! Živijo! Odbor

— 100 000 goldinarjev in 50.000 goldinarjev sta glavna dobitka velike Praške loterije. Opozarjamo naše č. bralce, da bode srečkanje uže drugi teden.

Budimpeštanske tržne cene z dne 30. septembra 1891.

Pšenica gld. 10.32 do 10.66, koruza gld. 6.25 do 6.35, oves gld. 5.92 do 6.14.

Kurzi na Dunajski borzi dne 1. oktobra

Papirna renta	gld. 91.40.
Srebrna	„ 91.35.
Zlata	„ 109.20.
Marijeva renta	„ 101.95.
Napoleonori (20 frankov)	„ 9.27 $\frac{1}{2}$.
C. kr. cekini	„ 5.56.
Nemške marke	„ 57.55.

Gospodarstvo.
Poljodjelstvo, vino-
gradarstvo, pivni-
čarstvo in vočar-
stvo.

Cviece i sočivo.
Stočarstvo.
Pčelarstvo.
Svilarstvo.
Ribarstvo.

(9—9)

Gospodarsko-šumarska

IZLOŽBA

U ZAGREBU

od 15. kolovoza 1891. do 15. listopada

Šumarstvo.

Gospodarski obrt.
Gospodarska teh-
nika i graditeljstvo.
Učevna sredstva
i

literatura gospodar-
stva i šumarstva.

Kućni obrt.

Slike i umjetnine.

Izložbena lutrija sa 1001 sgoditkom. — Glavni sgoditak u vrednosti od 10.000 franaka. — Srečka 50 nč.

Velika Praška razstavna loterija.

Glavna dobitka

Predzadnji teden

100.000 gold. in 50.000 gold.

Srečke po 1 gld.

dobijo se pri J. C. MAYER-ju v Ljubljani.